

Brugkerk Koudekerk aan den Rijn (Artikel kerkblad 24-02-2022)

Dit verhaal gaat over de oudste kerk van de gemeente Alphen aan den Rijn. In 1305 wordt voor het eerste melding gemaakt van een kerk. Door de weduwe van Dirk van Poelgeest werd een schenking gedaan aan de kerk van Koudekerk. Het moet toen een rechthoekig gebouw zijn geweest met een puntedak. (Contouren van dit dak zijn nog terug te vinden in de muur van de toren) Waarom een kerk op deze plaats is gebouwd, heeft te maken met de aanwezigheid van de rivier de Rijn en een oversteekveer. Dit gebouw was niet de eerste kerk in Koudekerk. Vermoedelijk heeft in de polder achter de kerk een oudere kerk gestaan, die in de koude (= verlaten) is gelaten.

De moord op Aleida van Poelgeest in 1392 heeft grote gevolgen gehad voor de kerk. De moordenaars werden van hun straf ontheven, op voorwaarde dat zij op hun kosten een kapel zouden aanbouwen aan de kerk. Misschien was er geld overgebleven, want

in de jaren werd er flink gebouwd. In 1453 was het koor klaar en werd de Nicolaaskerk ingewijd. Daarna begon men aan de sloop van de oude kerk en de bouw van de kruiskerk. De invloed van de familie van Poelgeest die twee kastelen bezat in Koudekerk was in de jaren daarna terug te vinden in de kerk. Zo werd een fraaie herenbank en preekstoel bekostigd en in 1780 kreeg de laatste uitbreiding gestalte in de aanbouw van een consistorie en een ingang aan de zuidkant. De laatste tijd wordt nagedacht over een metamorfose van het interieur van de kerk met behoud echter van alles wat de geschiedenis van deze kerk zo boeiend maakt.

Wat altijd erg opvalt is het grote zwarte rouwbord rechts voor in de kerk. Bovenop bevindt zich een stenen doodshoofd. Dit bord herinnert aan het overlijden van Alida van Schellingwou, die de laatste bewoonster is geweest van Groot Poelgeest. Alida is blijkens de latijnse tekst Nata=geboren en Obit=overleden, niet ouder geworden dan 35 jaar. Opvallend aan dit bord zijn de twee griffioenen die het wapenschild vasthouden. Ze zijn bijzonder, want griffioenen hebben altijd de poten en het lijf van een leeuw en de kop van een adelaar. Deze griffioenen echter hebben drakenvleugels en een drakenkop. Het wapen van Alida (een wit schaap) is twee keer terug te vinden, dat van haar man (ridder op een paard) één keer. Natuurlijk ontbreekt ook niet het wapen van de familie van Poelgeest. (3 zilveren adelaars op een blauw veld en in het midden een gouden balk) Onderaan het rouwbord een gevleugelde zandloper, dat symbool staat voor de vergankelijkheid van de mens en de tijd die vervliegt.

Ik was altijd gefascineerd door de slang die zichzelf in de staart beet. Deze bevindt op de voorzijde van de preekstoel. De slang, ook wel **Ouroboros** genaamd, staat symbool voor de terugkeer van de seizoenen, en de eenheid van alles. Deze afbeelding kwam al voor in het oude Egypte van 1600 voor Christus. Naast allerlei symboliek van vruchtbaarheid (eikels en korenhalmen) vallen de 3 lelies aan de linkerkant niet op, maar ze hebben een prachtige betekenis. Het stuifmeel van de lelies is niet zo fijn om mee in aanraking te komen.

Op de kleding zijn de vlekken er niet uit te krijgen. Zo is het ook met het geloof. Je komt er mee in aanraking, je raakt besmet en je komt er nooit meer vanaf!

